

בין חירות לאחריות- גבולות השיח ברשת

מהן צורות הביטוי ברשת? ומה זה אומר לגבינו?

חלק א'

מטרה: ניחשף למציאות הפוליטית המורכבת ולהשפעה שלה על התנהגות אנשים בחברה.

שם מתודה:

סטטוסים מצייצים

גוף המתודה:

החניכים יושבים במעגל כאשר הם נמצאים עם הגב כלפי המעגל. עליהם להצטייד ב-10 אגורות ולעצום עיניים.

המדריך מקריא סטטוסים מהפייסבוק ומי שמסכים/ עושה לייק לסטטוס הזה מפיל את המטבע.

הרעיון הוא שרק דרך השמיעה הם יבינו כמה תמיכה יש או אין לסטטוס.

הסטטוסים:

- המצב חרא! אתה יודע איך אתה יוצא מהבית אבל לא יודע איך תחזור!

- זה רק מוכיח שכל הערבים מחבלים!

- מוות לערבים

- שיעופו כבר מהמדינה שלנו

- הפיתרון הוא לא באלימות, הפתרון חייב להיות מדיני!

- ביבי תתעורר

- רק כוח הם מבינים אלה

- צריך לשלול לכל הערבים את האזרחות

- בתקופה הזו עלינו להרגיע את הרוחות ולקרוא לשני הצדדים לשולחן המשא ומתן

- אין ערבים טובים, יש ערבים מתים

- שלום לא יהיה כאן, זה או אנחנו או הם.

- כל השמאלנים בוגדים.

דגש:

מסיימים את המשחק - מבקשים שיסתובבו.

דיון:

- האם בסיטואציה שכולם עוצמים עיניים היה יותר קל להסכים לדברים?
- מה הכוח של הבמה ברשת בהעצמת מסרים והקצנה שלהם?
- לדעתכם- עידן הפייסבוק והרשתות החברתיות מגדיל או מקטין את הפער בין דיבור למעשה?

חלק ב'

מטרה: נבחן מניין נובעים רגשות קשים וצורות הביטוי שלנו ברשתות החברתיות

שם מתודה:

רגשות מעורבים

גוף המתודה:

על הריצפה מפוזרים עשרות כותרות של רגשות מורכבים. המדריך מקריא סיטואציות הנוגעות ליחסים של היהודים עם האוכלוסיה הערבית בישראל וכל אחד צריך להיעמד ליד הרגש שהוא מרגיש כלפיה. תוך כדי המשחק שואלים אותם כיצד הם מרגישים ולמה? מתייחסים לתשובות בדיון בסוף.

הרגשות:

עצבנות, כעס, לחץ, שמחה, אושר, הנאה, ביטחון, תקווה, התלהבות, גאווה, הפתעה, חוסר סבלנות, שעמום, שלווה, רגיעה, הקלה, סיפוק, נעימות, בלבול, מבוכה, היסוס, אי-נוחות, תדהמה, עצבות, בדידות, אכזבה, כאב, געגוע, רוגז, חיבה, קרבה, רגישות, התרגשות, פחד, אשמה, בושה, דאגה, מתח, עייפות, אהבה, חמימות

סיטואציות:

- אני נוסע באוטובוס ועולה מולי אדם עם חזות ערבית
- אני רוחץ בים ומגיעה משפחה שמדברת לידי בערבית
- כל שבוע אני נוסע לרמלה/יפו/טירה לנגב חומוס
- הולך במדרכה, מעליי יש אתר קבלנות

דיון:

- מניין נובעים רגשות הפחד והשנאה?
- למה אנחנו פוחדים מערבים?

• במהלך השנים השתנו הרגשות שלכם כלפי הנושא?

• מה משפיע על הרגשות שלנו?

• האם הרגשות שלנו לגיטימיים?

חלק ג'

מטרה: נבדיל בין אמירות לגיטימיות ואמירות הקוראות להסתה ובעזרתן נגדיר את הגבולות שלנו לשיח.

שם מתודה:

מה הגבולות שלי?

גוף המתודה:

תולים על הקיר כתבות מהרשת וטוקבקים אמיתיים שכתבו להן. על החניכים לעבור בין הטוקבקים ולסמן על הכתבה את הגבולות שלהם בנוגע לשיח לפי מקרא שרשום על הלוח. מסיימים ואז חוזרים לדיון במליאה.

מקרא:

ירוק – מסכים (מסכים עם התוכן והצורה שהדברים נכתבו)

צהוב- מקבל אבל לא מסכים (זו דעה לגיטימית בעיניי אך אני לא מסכים איתה)

אדום- דווח כתגובה בלתי הולמת (המסר והאופן בו הוא נכתב לא לגיטימיים כלל)

מצורפים לינקים לטוקבקים רלוונטיים:

[כתבה 1](#)

[כתבה 2](#)

[כתבה 3](#)

[כתבה 4](#)

[כתבה 5](#)

[כתבה 6](#)

דיון:

• עד איזה גבול דעה היא לגיטימית? מה הופך דעה ללא לגיטימית? דוגמאות..

• מה ההבדל בין שיח ביקורת לשיח של שנאה?

• מתי דיבורים עלולים להפוך למעשים?

- מה האחריות שלנו כלפי קיצוניות וגזענות ברשת?
- כיצד הפכו טוקבקים ורשתות חברתיות לכלי הסתה?

שורה תחתונה

חופש הביטוי הוא זכות בסיסית שיש לכל אחד מאיתנו בחברה דמוקרטית, חירות המחשבה והדעה חשובות לייצר חברה פלורליסטית. עם זאת, יש לנהוג באחריות גם באמירות שלנו. במציאות בה הרשתות החברתיות הן נתיב תקשורת מרכזי, גבולות השיח מטשטשים, אנשים מרשים לעצמם להקצין בדעותיהם ובאמירותיהם.

ציוד נדרש:

מטבעות של 10 אגורות לפי מספר החניכים (ניתן להגיד להם להביא מהבית), כרטיסיות של רגשות, כתבות מהראשת, טושים בצבעים אדום, צהוב וירוק (עדיף כמה טושים מכל צבע)
